

Praktijkopleiderscursus moet stagebieder reëel beeld geven van leerling en school

Genuanceerde praktijk

Bedrijven krijgen alleen stagiaires als ze een erkend leerbedrijf zijn. Daarvoor moeten ze onder andere een praktijkopleiderscursus gevolgd hebben. Hierin krijgt de stagebieder informatie over de opleidingen, de schoolorganisatie en over competentiegericht onderwijs. Maar hij leert ook hoe hij instructie moet geven en met lastige gevallen om moet gaan. Een kijkje in Groningen.

Simon van Wijk vertelt enthousiast over zijn vee en zijn melkstal. Maar Kees Werkman kijkt hem niet aan, legt zijn voeten op een stoel, gaat zitten tekenen. Van Wijk begint steeds meer te haperen. Al snel weet hij niets meer te zeggen. “Dit werkt dus niet”, vindt hij. Rob Bosch beaamt dat. “En hier gaat het over vanavond, over luisteren. Op momenten dat je iets te vertellen hebt dat echt belangrijk is, neem dan de tijd en zoek een rustig plekje.”

Nuances

Bosch verzorgt deze avond de cursus voor praktijkopleiders. Een twaalfstal praktijkbegeleiders zit hier, op AOC Terra in Groningen, voor de derde keer

bij elkaar. Vanavond gaat het over beoordelen en feedback geven. Bosch vraagt hoe een beoordelingsformulier er uit zou moeten zien. Wat moet daar zeker op staan en hoe zou je de waardering van die punten noteren. De bloemiste noemt vakbekwaamheid, de akkerbouwer inzicht in machines, een veehouder wil weten of de stagiaire iets geleerd heeft en dan niet alleen vakmatig. “En hoe noteer je dat dan?” De een wil een onderverdeling in zes stappen van zeer goed tot zeer slecht, een ander alleen goed of niet goed, maar sommigen schrijven liever een persoonlijk verhaaltje over de stagiaire. Daar kun je meer in kwijt. Zij willen de nuance aangeven. Bosch snapt dat wel, maar de school wil

juist weten ‘kan hij het of kan hij het niet’. “Door al die nuances wordt het vaak een gemiddelde waar de school niet veel mee kan.” Daarom staan op het beoordelingsformulier van AOC Terra per beoordelingscriterium vakjes voor onvoldoende, voldoende en goed.

Onvoldoende

Wilfred Kienecker, bedrijfsadviseur van Aequor, vraagt zich af of er vaak een onvoldoende gegeven wordt. Dat blijkt op deze locatie met duizend leerlingen zo’n tien keer per jaar voor te komen. De stagebieders hebben er moeite mee om een onvoldoende te geven. “Het is geen toets die ze zo weer kunnen herkansen,” vindt groenvoorziener Marinus Koster, “het is een vergaande beslissing.” Bosch zorgt voor opluchting: “De eindbeoordeling ligt bij school maar we baseren ons, naast de eigen waarnemingen, toch vooral op jullie oordeel.” Wordt het bedrijf ook beoordeeld, vragen de cursisten zich af. Bosch komt twee tot drie keer per jaar op de bedrijven. “Ik krijg dan wel zicht op de kwaliteit als stagebedrijf.” Ook van de leerlingen krijgt de school informatie. En ja, een bedrijf komt wel eens op een zwarte lijst. Kienecker werkt aan een kwaliteitsspiegel voor deze regio (zie kader). Daarin worden zowel de school als de leerlingen gevraagd naar ervaringen.

Niveaoverschillen

De meeste praktijkbegeleiders hebben nog nooit gewerkt met dit beoordelings-

DE KWALITEITSSPIEGEL

In de kwaliteitsspiegel kijkt de bedrijfsadviseur van Aequor samen met de ondernemer hoe hij of zij aankijkt tegen het opleiden van scholieren en in welke fase van het opleiden het bedrijf zich bevindt.

Fase 1 is adhoc, passief en instructiegericht

Fase 2 is zakelijk, begeleidend, en procesgericht

Fase 3 is coachend en ontwikkelingsgericht

Fase 4 is delegerend, samen met de scholier

Aequor verbindt geen waardeoordeel aan de fase waarin het bedrijf zich bevindt.

Daarna volgt een interview met de scholier en wordt de school om een mening gevraagd.

Met de resultaten van het onderzoek gaat de bedrijfsadviseur weer naar de ondernemer en samen bekijken ze in welke fase het bedrijf staat met opleiden. Eventueel kunnen vervolgstappen met het bedrijf worden afgesproken.

Luister je wel? “Als je echt iets belangrijks te vertellen hebt, zoek dan een rustig moment en tijdstip,” houdt Rob Bosch de cursisten voor

formulier. Ook de handelingenlijst en de kruisjeslijst waarop de stagiaire de gevolgde stagedagen aankruist, passen de revue. Al deze documenten zijn onderdeel van het beoordelingsproces van de leerling. Maar in de toekomst, als de competentiegerichte kwalificatiestructuur helemaal is doorgevoerd, vormt de proeve van bekwaamheid het sluitstuk. Bosch legt uit dat de school, zowel voor de oefening en instructie als voor de afsluitende pvb zoekt naar realistische praktijksituaties. “Waar gebeurt dat dan?” vraagt akkerbouwer Klaas Schutter. “In het geval van de akkerbouw zullen we een beroep doen op de bedrijven.” Schutter ziet al twee weken vakantie voor zich omdat een leerling het bedrijf dan runt, totdat hij hoort dat hij bij de beoordeling betrokken zal zijn. “Maar geldt dat ook voor niveau 1 en 2?” Die krijgen andere, minder gecompliceerde opdrachten. “De vraag is, bent u in staat om de leerlingen competenties te laten ontwikkelen? Niet

alleen praktisch, u krijgt dan ook een meer coachende rol.” Geen enkele praktijkopleider ziet problemen of bezwaren. Schutter ziet het wel zitten om leerlingen te coachen, maar dan moet het wel op zijn manier.

Controleren

In de pauze praat ik met Debby Maring. Ze kende de beoordelingslijst al van een stagiaire uit Eelde. Dit eerste deel van de avond vond ze dan ook minder interessant. Maar ze kijkt uit naar het tweede deel als ze probleemgevallen gaan bespreken. Ondanks de Paasdrukke in de winkel, maakt ze graag tijd voor de cursus. De eerste avond heeft ze uitleg gehad over de niveauverschillen. “Je schat de leerlingen wel eens verkeerd in. Nu sta je er weer even bij stil dat een leerling van niveau twee heel wat anders is dan van niveau vier.” Ze leerde toen ook dat leerlingen heel verschillende leerstijlen hebben. En dat het daarom wel eens niet klikt met een stagiaire, of dat

een instructie niet goed overkomt. Van de tweede avond leerde ze hoe je instructie moet geven. En dat je, nadat de leerling aan het werk is gegaan, altijd weer even moet komen kijken of het echt wel goed gaat. “Vóórdat de leerling een hele partij bloemen heeft verknald.”

Moeilijk

Na de pauze komen de ‘moeilijke gevallen’ aan bod. Allemaal uit de levensechte praktijk van AOC Terra. ‘Een bloemenzaak heeft een klantenkring die voornamelijk bestaat uit oudere mensen. De stagiaire tooit zich in zwarte lange jurken, zwarte hoge schoenen en met zwartomrande ogen. Ze doet haar werk prima. Tijdens de kennismaking had ze niet zulke kleren aan. Als je iets over de kleding zegt reageert ze met: waar bemoei je je mee?’ Wat doe je? Het blijkt dat dit vaker voorkomt. Op een tuincentrum was het: of je past je aan en je mag al het werk doen, of je werkt alleen nog maar achter op de kwekerij waar geen

Reacties van oud cursisten

Mathieu Lam, veehouder:

“De situatie is vaak anders dan je denkt. Meestal zit er wel een verhaal achter een ‘moeilijke’ stagiaire. De cursus heeft me daarvoor de ogen geopend. In het verleden had ik vaak stagiaires met een hbo-opleiding of denkniveau. Nu heb ik een ‘belast’ iemand die we in overleg in een toelatingstraject voor een mbo niveau 2-opleiding willen krijgen. Dat is toch ook heel leuk.”

Boudewijn Rootinck, veehouder: “Ik heb geleerd dat ik meer moet doorvragen bij de leerlingen. Bijvoorbeeld wat hun doel met de stage is. Maar ook of ze stageopdrachten hebben. En ik beseft nu ook dat er een groot verschil is tussen niveau 2 en 3/4. Die van mbo 2 hoeven nog niet zelfstandig te kunnen werken.”

Gea Schuitema-Ten Hooven, eigenaresse van een hondentrimsalon: “Ik weet nu beter hoe ik het voor mezelf goed kan regelen. Hoeveel stagiaires ik aan kan nemen en hoe ik het werk moet verdelen. Door het rollenspel heb ik geleerd hoe ik zaken over moet brengen.”

klanten komen. Bij het Gronings Landschap zouden ze bedrijfskleding aanbieden. Iedereen vindt dat gepaste kleding erbij hoort. Maring vindt dat ook, maar ze vindt het moeilijk om zulke gesprekken aan te gaan. In dat geval, zegt Bosch, is er een andere mogelijkheid. “Ik zou de stagebegeleider van school benaderen”, zegt een veehouder. Dat is inderdaad wat Bosch bedoelt: “Maak van een stageprobleem geen bedrijfsprobleem, het is een schoolprobleem.”

Goed

Aan het einde van de avond krijgen de cursisten hun certificaat. Voor een schildje of een sticker ‘erkend leerbedrijf’ kunnen ze bij Aequor terecht. Iedereen controleert zijn gegevens. “Hé, waarom heb ik een voldoende en geen goed?” vraagt Schutter. Voor Aequor is voldoende goed genoeg, maar de praktijkopleider heeft liever de nuance. □